

Шишпанова Н.О.,

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

Кугляр А.А.,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

НЕОБХІДНІСТЬ АКТИВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОГО ОМБУДСМЕНА В УКРАЇНІ

Проблеми, що існують ринку страхових послуг знижують рівень довіру до страхових компаній та пригнічують їх розвиток. По-перше це низька зацікавленість у страхування, що виникає внаслідок низької платоспроможності населення та недовіри до діяльності страхових компаній. По-друге, це недосконале законодавче регулювання, особливо щодо обов'язкових видів страхування. Варто відмітити, що велика кількість страхових компаній практично ще не працює за світовими та європейськими стандартами, а вітчизняне страхове законодавство не відповідає вимогам міжнародного, у тому числі Європейського Союзу. Ще одним стримуючим фактором розвитку вітчизняного страхового ринку є незавершене формування інфраструктури національного страхового ринку, яка була б здатна надавати страховикам різного виду послуги - консультаційні, маркетингові, експертні.

Саме тому, з метою нівелювання зазначених нами стримуючих факторів, а також з метою підвищення ролі страхових компаній на фінансовому ринку в цілому необхідно активізувати страхову діяльність за рахунок підвищення попиту на страхові послуги шляхом підвищення рівня прозорості страхового ринку та страхових компаній, створення єдиної бази даних страховиків і реєстри незалежних посередників. Також важливим є створення централізованої бази даних про шахрайство на страховому ринку, доступ до якої могли би мати усі страховики. Необхідно розвивати сучасну страхову інфраструктуру, розробити єдині «правила гри» для страхових посередників. Покращити фінансові індикатори страхової діяльності та посилити фінансову безпеку на страховому ринку, шляхом зобов'язання страхових компаній поступово впроваджувати систему управління ризиками страхового портфелю відповідно до вимог Solvency II.

Світовий досвід доводить, що напрямом подолання зазначених негативних тенденцій може стати запровадження інституту альтернативного вирішення страхових спорів на противагу судовому захисту. У країнах Європейського Союзу функціонує інноваційна модель надання фінансових послуг щодо розгляду таких спорів, що зазвичай пов'язані із захистом прав споживачів страхових послуг. Їх називають інститути фінансового омбудсмена [1]. Діяльність Страхового омбудсмена у Німеччині розпочалась у 2001 р. за ініціативою страхової галузі, який функціонує у складі асоціації страховиків як арбітражна рада. Фінську службу фінансового омбудсмена (FINE) утворено у 2009 р. Управлінням по конкуренції та захисту прав споживачів Фінляндії, Управлінням фінансового нагляду Фінляндії та Асоціацією фінансових послуг Фінляндії. Служба фінансового омбудсмена у Великій Британії є незалежним державним органом, що утворений парламентом для позасудового вирішення спорів між фінансовими компаніями та їхніми клієнтами [**Ошибка! Неизвестный аргумент ключа.**].

Дії омбудсмена є набагато гнучкішими, ніж це передбачено формальними судовими процедурами, тому він може вирішувати конфлікти неформальним способом. Однією з головних переваг омбудсмена є його фахова компетентність, оскільки його знання реальної страхової практики є чи не найширшими. На таку посаду може претендувати людина, яка бездоганно володіє знаннями страхової справи та законодавства. І як висновок, страховий омбудсман, зазвичай, є доступнішим та зручнішим для користувача, а ніж суди. Відмітимо, що в Україні діє громадська спілка «Український страховий омбудсмен», яка створена, з метою захисту інтересів страхувальників безкоштовно для них та дозволяє збалансувати інтереси держави, бізнесу та споживачів.

При впровадженні інституту страхового омбудсмена, який буде належним чином спланований та добре функціонуватиме з'являться переваги як для самих страховиків, так і для їх клієнтів. В результаті така інституція принесе користь і державі. Переваги активізації діяльності страхового омбудсмена вказано на рис.1.

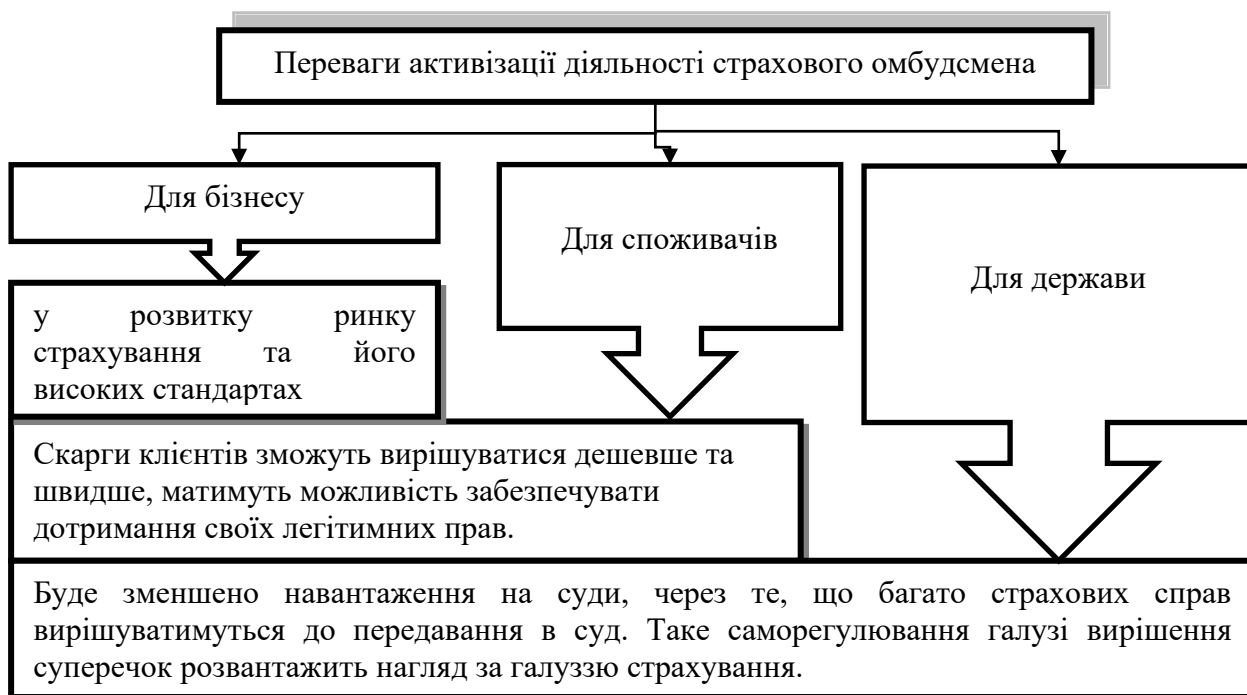

Рисунок 1- Переваги активізації діяльності страхового омбудсмена

Джерело: власні дослідження

Таким чином, можемо стверджувати, що в Україні доречно створити приватний інститут страхового омбудсмана. Він мав би створюватися не державою, а страховими компаніями, які є зацікавленими у розвитку ринку страхування та його високих стандартах. Зарубіжний досвід показує, що кількість страхових компаній-членів інституту страхового омбудсман на постійно зростає.

Список використаних джерел

1. Заволока Ю. М., Єфременко А. Г., Малащенко Ю. А. Особливості функціонування страхового ринку в умовах сучасної цифрової трансформації. *Економіка і держава*, 2020. №6. С. 102-106.
2. Офіс страхового примирителя. URL: <https://ipk.org.ua/>.
3. Український інститут майбутнього. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-2>.